

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Kulturmiljöenheten
040 - 14 61 80

BESLUT
1993-12-14

221-12803/92

delg kvitto

Byggnadsminnesförklaring av Jörgen Kocks gård, del av kv Frans Suell 13, Malmö stad.

Sedan fråga väckts att förklara Jörgen Kocks gård, del av kv Frans Suell 13, Malmö stad för byggnadsminne har meddelande härom översänts till fastighetsregistermyndigheten den 16 november 1992. Förslag till skyddsföreskrifter har upprättats. Föreskrifterna har godkänts av fastighetsägaren. Riksantikvarieämbetet har inget att erinra mot föreslagna skyddsbestämmelser. Malmö kommun har inget att erinra mot byggnadsminnesförklaringen.

Under 1500-talets första hälft uppförde borgmästare och prominenta personer ur borgerskapet magnifika byggnader i Malmö av vilka åtminstone sju finns kvar i olika bevaringsgrad. Dessa byggnader symboliserar det framväxande borgerskapets strävan att få en ekonomisk och politisk plattform i det dåtida samhället och är sällsynta i Skandinavien. Den förnämsta exponenten för denna arkitektur är Jörgen Kocks gård på hörnet av Västergatan och Frans Suellsgatan i centrala Malmö. Byggnadskomplexet restaurerades under åren 1965 - 67.

Jörgen Kocks gård har fått sitt namn efter sin upphovsman, myntmästaren och borgmästaren Jörgen Kock. Byggnaderna uppfördes på hans beställning mellan åren 1522 och 1525. Tomten kan spåras ända till år 1392 då Fru Margaretha Strangesdotter testamenterade tomten och dess dåvarande byggnader till Lunds Domkyrka.

Jörgen Kocks gård är belägen i kv Frans Suells nordöstra hörn, i korsningen Västergatan och Frans Suellsgatan. Den ursprungliga gården omfattade på 1500-talet ett betydligt större markområde än tomten idag. Jörgen Kocks gård hade karaktären av huvudgård där även andra underlydande gårdar i staden hörde till fastigheten. Tomtens läge är handelspolitiskt strategiskt valt; det ligger i den viktigaste handelsknutpunkten i dåtidens Malmö. Den monumentala nordgaveln vänder sig ut mot havet och var väl synlig från Färjebrons långa

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Beslutet har vunnit
toga kraft

Malmö den 14/2-94/ae

brygga.

Jörgen Kocks gård består av en vinkelbyggnad med tre, klart åtskiljbara delar. Byggnadsdelarna har haft olika funktioner som kan avläsas i fasaderna. Huvudbyggnad är hörnhuset (A1) i tre våningar med trappstegsgavlar. Mot Västergatan är hörnhuset förlängt med en långa, västergatslängan (A2), med tre sammanbyggda bodar i två våningar. Deras ursprungliga funktion har varit bostäder med "radhuskaraktär". Hörnhusets förlängning mot Stortorget utgörs av en tvåvåningsbyggnad, stortorgslängan (A3), som troligen haft samband med administrationen av myntverksamheten i bottenvåningen.

Ursprungliga fasader har murar av rött storstenstegel med utsmyckningar i formtegel och danielkalksten och vilar på en sockel av slåthuggen kalksten. Tegel och taktegel har troligen tillverkats i Malmö och bränts i några av de tegelugnar som funnits i stadens västra delar. Den praktfulla nordgaveln har en stor del av sin utsmyckning i formtegel och danielkalksten bevarad. Det södra partiet rekonstruerades vid restaureringen. Runt om byggnaden markeras bjälklagen mellan första och andra våningen av listverk i danielkalksten.

Hela byggnadskomplexet har från början varit målat med kalkfärg i engelskt rött, blinderingarna i nischerna har varit vitkalkade. Samtliga stendetaljer bär flera lager av bemålning där ett vitt lager utgör grundfärgen för en polykrom bemålning.

Den ursprungliga planlösningen är till stora delar okänd. Rekonstruktionen grundar sig på indicier och jämförelser med andra 1500-talsbyggnaders planlösningar. Samtliga byggnader uppfördes med källare. Hörnhusets och Västergatslängans källare består av korslagda tunnvalv medan stortorgslängan har kryssvalv. Valven har delvis förstörts under senare ombyggnader. Vid restaureringen återställdes samtliga valv. Rester av ursprungligt dekorationsmåleri finns i hörnhuset (A1) och i stortorgslängan (A3).

Jörgen Kocks gård har genomgått flera ombyggnader under årens lopp.

Jörgen Kocks gård i centrala Malmö ingår i ett område som är av riksintresse för kulturmiljövården.

Länsstyrelsen att Jörgen Kocks gård, del av kv Frans Suell 13, Malmö stad, har sådant värde att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad. Med stöd av 3 kap 2 § lagen om kulturminnen mm (KML 1988:950) beslutar länsstyrelsen att följande skyddsföreskrifter skall gälla.

1. Byggnaderna får inte rivas, flyttas eller till sin exteriör byggas om

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Kulturmiljöenheten
040 - 14 61 80

BESLUT
1993-11-14 221-12803/92
delg kvitto

eller på annat sätt förändras. Ingrepp får inte göras i byggnadernas ursprungliga stomme.

2. Byggnadernas äldre planlösning får inte ändras .
3. Ingrepp i eller ändring av äldre eller återställda träkonstruktioner och dito ytskikt får inte göras.
4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är väl beprövade och anpassade till byggnadernas egenart.
5. Gården får inte förändras så att det kulturhistoriska värdet minskar.

Länsstyrelsen lämnar råd i fråga om underhållet av husen.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Beslutet i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ann-Cathrine Haglund jämte ledamöterna Bertil Bengtsson, Thorvald Frostemark, Bror Hansson, Vera Håkansson, Benny Jönsson, Christina Laurin, Karl Lindström, Ronny Olander, Elsie Renée, Mats Svanberg och Eva Åsare.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Gunilla Hedesten Nordin, 1:e länsassessor Christina Cinthio och länsantikvarie Carin Bunte, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bifogad anvisning.

Ann-Cathrine Haglund

Carin Bunte

Bilagor

- 1 Orienteringskarta
- 2 Översiktskarta
- 3 Situationsplan
- 4 Rekonstruktion

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Kulturmiljöenheten
040 - 14 61 80

BESLUT
1993-12-14
delg kvitto

221-12803/92

5 Ritningar
6 Hur man överklagar

Sändlista

Riksantikvarieämbetet X
Malmö kommun
Malmö Museer, stadsantikvariska avdelningen
Skånes Hembygdsförbund
Fastighetsregistermyndigheten (laga kraft)
Planenheten
Juridiska enheten
Kulturmiljöenheten